

YANGI O'ZBEKISTON: INNOVATSIYA, FAN VA TA'LIM

CONFERENCES.UZ 2023

DAVRIYLI: 2018-2023

Карл Бенц
1885 год
Германия

Мощность:
0,9 л.с.

BIRINCHI BENZ AVTOMOBILI

Вид топлива:
бензин

Масса:
265 кг

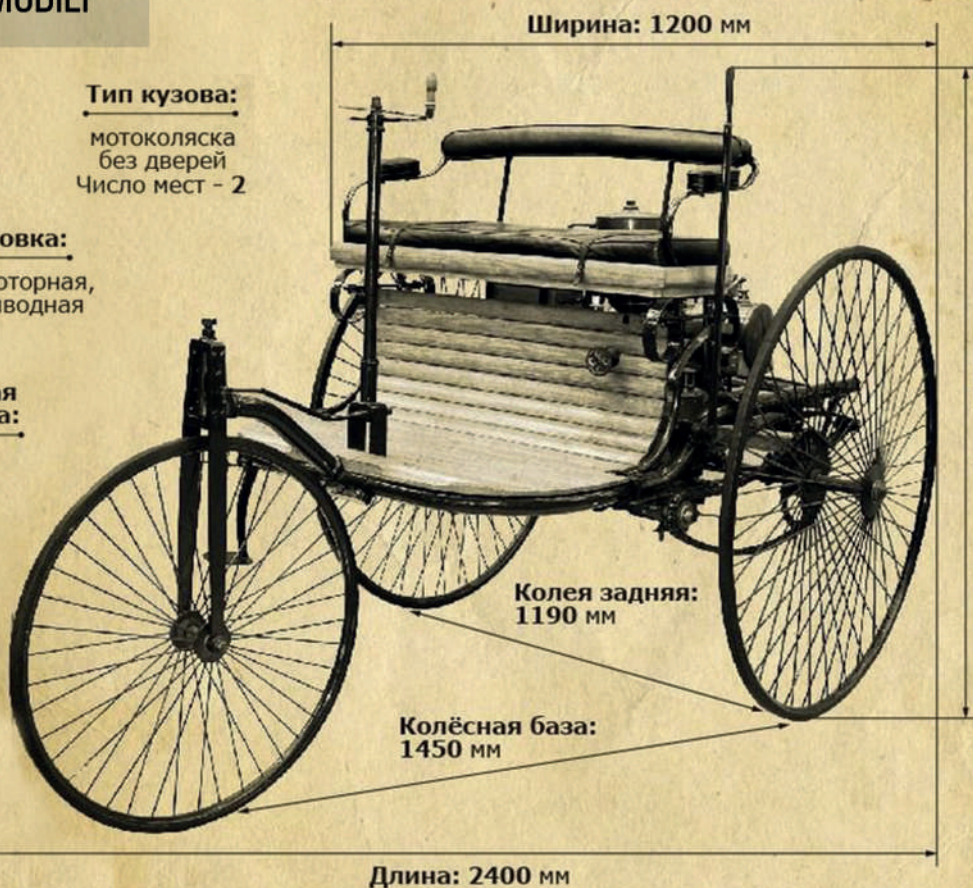
Двигатель:
0,954 л

Тип кузова:
мотоколяска
без дверей
Число мест - 2

Компоновка:
переднемоторная,
заднеприводная

Колёсная
формула:
4x2

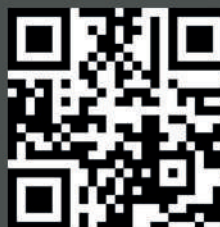
TOSHKENT SHAHAR, AMIR
TEMUR KO'CHASI, PR.1, 2-UY.

+998 97 420 88 81
+998 94 404 00 00

WWW.TAQIQOT.UZ
WWW.CONFERENCES.UZ

MART
№50

**ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН:
ИННОВАЦИЯ, ФАН
ВА ТАЪЛИМ
17-ҚИСМ**

**НОВЫЙ УЗБЕКИСТАН:
ИННОВАЦИИ, НАУКА
И ОБРАЗОВАНИЕ
ЧАСТЬ-17**

**NEW UZBEKISTAN:
INNOVATION, SCIENCE
AND EDUCATION
PART-17**

ТОШКЕНТ-2023

УУК 001 (062)
КБК 72я43

“Янги Ўзбекистон: Инновация, фан ва таълим” [Тошкент; 2023]

“Янги Ўзбекистон: Инновация, фан ва таълим” мавзусидаги республика 50-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 31 март 2023 йил. - Тошкент: «Tadqiqot», 2023. - 9 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн даврий анжуманлар «Харакатлар стратегияси-дан – Тараққиёт стратегияси сари» тамойилига асосан ишлаб чиқилган етти устувор йўналишдан иборат 2022 – 2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси мувофик;– илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга бағишланган.

Ушбу Республика илмий анжуманлари таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илғор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, ечимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари тахтил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1. Ҳуқуқий тадқиқотлар йўналиши

Профессор в.б., ю.ф.н. Юсувалиева Рахима (Жахон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2. Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар

Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна (Фарғона давлат университети)

3. Тарих саҳифаларидаги изланишлар

Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4. Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни

Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

5. Давлат бошқаруви

Доцент Шакирова Шоҳида Юсуповна «Тараққиёт стратегияси» маркази муҳаррири

6. Журналистика

Тошбоева Барнохон Одилжоновна (Андижон давлат университети)

7. Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар

Самигова Умида Ҳамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

8.Адабиёт

PhD Абдумажидова Дилдора Рахматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни

Phd Вохидова Мехри Хасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар

Турсунназарова Эльвира Тахировна Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети Хорижий тиллар факультети ўқув ишлари бўйича декан ўринбосари

11.Жисмоний тарбия ва спорт

Усмонова Дилфузахон Иброхимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш

Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши

Бобохонов Олтибой Рахмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн

Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Муסיқа ва ҳаёт

Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар

Доцент Нормирзаев Абдуқайом Раҳимбердиевич (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари

Доцент Соҳадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманган муҳандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар

Т.ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари

Рахмонова Доно Қаххоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

22.Биология ва экология соҳасидаги инновациялар

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

23.Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари

Проф. Хамидов Муҳаммадхон Ҳамидович «ТИИМСХ»

24.Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

Phd доцент Қаҳҳоров Ўктам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти)

25.География

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

Тўпلامга киритилган тезислардаги маълумотларнинг ҳаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдир.

© Муаллифлар жамоаси

© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Саҳифаловчи: Шаҳрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

ФИЗИКА-МАТЕМАТИКА ФАНЛАРИ ЮТУҚЛАРИ

1. Niyazova Arofat Axrarovna, Ikromova Madina Qobil qizi	
Fizika fanini tibbiy bilimlar asosida o`qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanish.....	7

ФИЗИКА-МАТЕМАТИКА ФАНЛАРИ ЮТУҚЛАРИ

ФИЗИКА ФАНИНИ ТИББИЙ БИЛИMLAR ASOSIDA O'QITISHDA AXBOROT TEKNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH

Niyazova Arofat Axrarovna
TDSI akademik litseyi o'qituvchisi
Ikromova Madina Qobil qizi
TDSI akademik litseyi o'qituvchisi

Annotatsiya: Tezisda fizika fanini tibbiy bilimlar asosida o'qitishda innovatsion va internet texnologiyalaridan foydalanish masalalari va ta'limni axborotlashtirish muammosini tadqiq etish, umuman, ko'nikmaga aylangan aniq tushunchalardan foydalanish yoritilgan.

Kalit so'zlar: Axborot-kommunikatsiya, masofaviy ta'lim, onlayn darslar, virtual laboratoriya.

O'zbekistonning iqtisodiy rivojlanishi va qudratini oshirish uchun bevosita ilm-fan taraqqiyoti muhim omillardan biridir. Texnikaning yangi namunalari yaratishda, albatta, muammoni o'rganish va mavjud masalaning yechimiga yangicha yondashuvini talab qiladi. Shu bilan birga fizika tibbiyotga tobora jadal sur'atlarda kiritilmoqda. Zamonaviy tibbiy asboblarsiz, tibbiyotni rivojlanishini tasavvur ham qilib bo'lmaydi. Bunday tibbiyot asboblari ishlata olish, undan to'g'ri foydalana olish uchun esa, fizika fanini bilish, mohiyatini tushuna olish kerak. Ta'kidlash joizki, shifokorning vakolati, shubhasiz, ishlatiladigan uskunalarni sozlash va ta'mirlashni o'z ichiga olmaydi, lekin u qurilmaning ishlashi asoslarini tushunishi kerak. Nafaqat, tibbiy jihozlar, balki inson organizmidagi bir qator kasalliklar ham fizik qonuniyatlarga bo'ysunadi. Demak, bundan ko'rinib turibdiki, o'quvchi fizika fanini yaxshi o'zlashtira olmasa, kelajakda o'sha kasb egasi bo'lib yetishib chiqqanida ham, o'z kasbini mukammal egallashida qiyinchiliklarga duch kelishi tabiiy. Buni esa, o'qituvchi o'quvchilarga tushuntira olishi kerak va o'z navbatida o'quvchini o'z faniga jalb qilib, o'quvchi uchun fanning muhim ahamiyat kasb etganini anglatgan holda o'quvchini jalb qila olishi kerak. Shuningdek, o'qituvchi o'z mashg'ulotlarida noan'anaviy usullar, innovatsion texnologiyalardan foydalansa, o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasidagi to'siq yo'qoladi, o'quvchilarning ijodkorligi va kuzatuvchanligi oshadi. Bunda majburiy bilimlar berilmasdan, ma'lumotlarni ixtiyoriy qabul qilishga imkon yaratiladi.

Bunday vaziyatlarda zamonaviy texnika o'quv qurollari va birinchi navbatda shaxsiy kompyuterdan foydalanish yaxshi samara beradi. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari vositalari yordamida tasavvur qilinishi qiyin bo'lgan tajribalarning, hodisalarning modelini yaratish, balki jarayonning shartlarini o'zgartirish, assimilyatsiya qilish uchun optimal tezlik bilan "aylantirish" imkonini beradi.

Darsda dasturiy mahsulotlardan foydalanish o'quvchilarga real dunyoda sodir bo'layotgan jarayonlar va hodisalarni iloji boricha aniqroq o'rganish imkonini beradi. Bu qo'shimcha ravishda kognitiv faollikni faollashtiradi va o'quvchilarning yangi bilimlarga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

Fizika fanini tibbiy bilimlar asosida o'qitishni tashkillashtirish orqali ta'lim mazmunini takomillashtirishda pedagogik shartlar:

- tibbiyot oliy ta'lim muassasasi qoshidagi akademik litsey o'quvchilarini kelajakda kasb faoliyatida talab qilinadigan kommunikativ va tadqiqot qobiliyatlari, ko'nikmalarini, kasbiy muhim xususiyatlarini rivojlantirishga hissa qo'shadigan, fizik va tibbiy bilimlarni kompleks ravishda qo'llashni talab qiladigan kasbiy ahamiyatli faoliyatga jalb qilish;

- o'quv jarayonida o'quv texnologiyalaridan (loyiha, ma'lumot, hamkorlikda o'rganish, kichik guruhlarda o'qish, kasbiy ta'lim, "talabalar portfoliosi" va boshqalar) foydalanish;

- o'quv jarayoni ishtirokchilari (individual, guruh, jamoaviy) o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning turli usullarini o'quvchilarga tanlash huquqini berish;

- faoliyatning mazmuni va turini boyitish. (fanlararo loyihalar, ilmiy-amaliy konferensiyalar, fizika va tibbiyotning integratsiyasiga asoslangan tadqiqot ishlari, fanlararo ekskursiyalar, fizik va tibbiy bilimlar asosida tuzilgan testlar va boshqalar).

- tibbiyot yo'nalishidagi oliy ta'lim muassasalarida o'qish faoliyatini davom ettiruvchi o'quvchilar uchun diagnostika vositalarini ishlab chiqish;

- fizikani tibbiy bilimlar asosida o'qitishda psixologik va pedagogik yordamni amalga oshirish;

Quyida fizika fanini tibbiyotga bog'lab, kasbiy ta'lim asosida o'quvchilar faoliyatini faollashtirish va jadallashtirishga asoslangan zamonaviy interfaol texnologiyalarni tadbqiq etgan holda ishlab chiqilgan metodlardan birini ko'rishimiz mumkin.

Mavzu: Rentgen nurlari va ularning tadbqiqi.

O'qituvchi mavzuga oid fizik bilimlarni bergandan so'ng, Rentgen nurlarining tadbqiqiga quyidagi metod asosida yondoshadi.

Rentgen nurlari		
Tibbiyotda qo'llanilishi	Afzalliklari	Kamchiliklari
Diagnostika maqsadlarda ichki organlarni nurlantirib ko'rish-rogenodiagnostika	Kasallikning bor-yo'qligini aniqlash; Kasallikning belgilarini (boshqa kasalliklardan farq qiluvchi) ko'rsatib berish (differensial diagnostika); Patologik jarayonning aniq joyini va tarqalishini aniqlab berish (topdiagnostika); Kasallikning shaklini, rivojlanish fazalarini va surunkaviyligini aniqlab berish (sifat diagnostika).	To'qimalar faoliyatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi va saraton kasalliklarini kelib chiqishiga sabab bo'lishi mumkin.
Flyuorografiya – rogenodiagnostika usuli bo'lib, kichik nurlanish intensivligidan foydalaniladi, bunda tasvir ekrandan kichik o'lchamli (24x36mm) plyonkaga tushiriladi		Yorug'lik kuchi katta bo'lgan linzadan foydalaniladi
Kompyuterli Rentgen tomografiyasi – bu elektron - nur trubkasida yoki qog'ozda ob'yekt (organ)ning tasvirini qatlam-qatlam qilib tushirish	Miyaning oq va kulrang moddasini ajratish va juda kichkina o'simta hosil bo'lish joyini ko'rish mumkin.	To'qimalar faoliyatiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.
Rentgenoterapiya – nur terapiyasi usuli bo'lib, Rentgen nurlanishi yordamida amalga oshiriladi. Hozirda qisqa fokusli (qisqa masofali) rentgenoterapiya ko'proq qo'llaniladi.	Tana sirtida, terida yuqori va pastki labda, og'iz bo'shlig'ida, to'g'ri ichakda va h.k.da joylashgan o'simtalarni, tomirli o'simtalarni (angisarkoma, gemangioma, limfangioma) davolashda qo'llaniladi.	Fotonlarning energiyasi yuqori, (150-200keV), masofa qisqa (15-300mm). To'qimalar faoliyatiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.
Rentgen nuri bilan davolash	Turli o'smalar, saraton kasalligi, shuningdek ba'zi yallig'lanish kasalliklarini davolash mumkin.	To'qimalarning hayotiy faoliyatini izdan chiqaradi

“Rentgen nurlari va ularning tadbqiqi” mavzusini o'qitishda foydalanilgan metodni bir necha usullarda talqin etish mumkin. Bu usullar esa, albatta o'qituvchining pedagogik mahoratiga bog'liq.

Adabiyotlar:

1. M.I.Abdumannopov, S.K.Shamsiddinov, R.O.Jonibekov- zamonaviy o'qituvchining kompetentlik modeli va uni rivojlantirish algoritmi // студенческий вестник: электрон. Научн. Журн. 2020. № 20(118).

2. Zukhriddinovna, Khodjaeva Diyora. "Methodology of teaching physics in academic lyceums of medical direction." *Journal of Critical Reviews* 6.5 (2020)

3. Zukhriddinovna, Khodjaeva Diyora. "Professional teaching of physics in academic lyceums in medical direction." *ACADEMICA: An International Multidisciplinary Research Journal* 10.5 (2020)

4. Khodjaeva, D. Z., B. I. Haydarova, and M. Z. Atajiyeva. "The importance of unification of sciences in higher education institutions and academic lyceums." *polish science journal* (2021)

5. Kh. Rakhimova. "Zh. Nurmatova FB The main physico-chemical properties of dental materials/Kh. Zh. Rakhimova, FB Nurmatova." (2018)

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН: ИННОВАЦИЯ, ФАН ВА ТАЪЛИМ 17-ҚИСМ

Масъул мухаррир: Файзиев Шохруд Фармонович
Мусахҳиҳ: Файзиев Фаррух Фармонович
Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Эълон қилиш муддати: 31.03.2023

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000
